

לממש את האיום בהקדם מכסימלי. יתר על כן, אם הרזרבה ניתנת לחלוקה, הרי
יוכל להניע יחידת-משנה אחת מתוכה שתעבור דרך הפירצה, תתפוס את החזית
של יחידת-המשנה הקדמית המשתהה, ותמשיך בהתקדמות במקומה.
בינתיים נוקט המפקד הגבוה יותר באותה שיטה ביחס לרזרבה שלו, - ע"י
מתן דחיפות יותר חזקות ומקיפות לאורך הקו של ההתנגדות הפחותה ביותר,
ברגע שכח-התנופה של היחידה המתקדמת מתחיל להתרופף. שיטה זו מביאה
לידי חסכון של כח ביחוד בקרב-התקפה*, היות והיא מאפשרת להתאים את
הכוח לדרגת ההתנגדות שנתקלים בה. שיטה זו של העברת תפקיד החדירה
בהדרגה מיחידה אחת לרעותה באה במקום ההקצאה הבלתי-מציאותית של מגמות
קבועות, אשר אין לדעת למפרע אם האויב מחזיק בהן בכוח ניכר, אם לאו.

ד"ר א. ב'רם

עקרוני החינוך האספורטיבי של הנוער בגיל מ-14 עד 18.

הועד הלאומי הצהיר כעל אחת מפעולותיו החשובות על הכשרת השיכבה
הצעירה שבישוב לתפקידים של שעת הירום.

הועד המנהל של החינוך החליט: „להנהיג החל משנת הלימודים הקרובה
תכנית מורחבת של חינוך גופני בארבע הכתות העליונות של בתה"ס התיכוניים.“
כעת מעבדים את התכנית לפעולה זו. ראשיתה - קורס למדריכים לשם
עבודה בבתי ספר תיכוניים. הנני בא לציין כאן את העקרונות אשר, לדעתי, הם
צריכים להיות המכונים בפעולה זו.

מתוך הכרה עמוקה במה שצריך לעשות, ניסח הועד המנהל בתור מטרת
הפעולה הזאת - חינוך גופני מורחב. מתוך אותה הכרה יוצאים אנו. כלפי הנוער
לא נוכל להסתפק בהכשרה תכנית לצרכי השעה. אנו מדברים פה על דבר הרבה
יותר רחב. אנו צריכים לבנות וליצור בצורה מיתודית דור צעיר בריא בגופו
ובריא ברוחו. בראש וראשונה אנו דורשים חינוך גופני רחב בכל כווני הפעולה:
פעולה רחבה בגימנסטיקה, התעמלות במכשירים, אתלטיקה ואספורט. חינוך גופני
רחב הוא הנחה לכל פעולתנו. במקום שהוא חסר, צריך ליצור אותו, במקומות
אחרים צריך להרחיבו, ובכל המקומות צריך לכוונו.

השנים שאחרי המלחמה לא קידמו אותנו הרבה בחינוכנו הגופני - התנהלנו
לפי כל מיני סיסמאות של כל מיני אסכולות מכל פינות העולם. „הגוף היפה“,
„התנועה החפשית“, „ההרמוניה בתנועה“ - כל אלה שימשו בערבוביה. אין ספק,
שכל הסיסמאות האלו הן נכונות. אולם שכחנו, כי עלינו לחנך גברים - (בעצם
אותה הפרובלימה קימת גם בשביל הצעירות) - שמתוצאות חינוכם הגופני צריכים
לנבוע משמעת ודייקנות-הפעולה, אומץ לב והכשרה להתאמצות המכסימלית.

Encounter-Attack *

אינני בא לדרוש כי נשנה את כל דרכי חינוכנו הגופני. פה אנו צריכים לפנות את המקום לאיניציאטיבה של מומחים. אבל אנו נדרוש מהם, שידאגו דאוג והתמד, מתוך מחשבה שיטתית, לכך, שלא יעדר מקומו של שום תרגיל ושל שום מכשיר מאלה המפתחים את אומץ הלב, התרגילים צריכים להעשות תחת פקודה אחת - ולא בצורה אינדיבידואלית ע"י כל תלמיד - בקצב אחד ובתנועה משותפת, וכל תרגיל אשר יעשה, - כי יעשה בדיקנות.

בלי לשנות כל דבר בתכנית החינוך הגופני, בלי לדרוש שיכניסו איזה תרגילים מיוחדים של הכשרה צבאית אל תוך החינוך הזה, - להפך, חושב אני כי צריך להבדיל בצורה מוחלטת בין שתי הפעולות האלו - נדרוש, כי כל החינוך הגופני (במובנו הרגיל) יתנהל ברוח של הכשרת דור, אשר לו גוף בריא ומחוסן שיהא מסוגל לסבול סבל ועיפות, חום וקור ויוכל לבצע דרישות, שקשה למלאותן, את שינוי הערכין הזה נדרוש בתור דבר ראשון מכל החינוך הגופני המורחב. אך גם החינוך הגופני הרגיל יהיה מודרך ע"י ההכרה אשר צריכה להכות שרשים בלב כל אחד מהחניכים, כי הוא משעבד את עצמו לכלל, שהוא משרת את עמו בכל מאודו, כי הוא מוכן לקבל על עצמו כל מאמץ וכל סבל אשר ידרש ממנו, כדי שעמו ישוחרר וימצא את מקומו במשפחת העמים.

ההכשרה המוסרית הזאת היא מטרתם של אותם ענפי החינוך הגופני המורחב שאנו חפצים להוסיף על החינוך הגופני הרגיל. התאגרפות, קרב כידונים ותפישה אלמנטרית של אספורט-המגן צריכים לפתח בחניך אומץ לב ובטחון עצמי. אנו חפצים לשרש מקרבנו את ההיסטוריה והעצבנות המביאות לידי כל כך הרבה קרבנות בלתי נחוצים. הצעיר שיודע להגן על עצמו, איש נגד איש, יעמוד עמידה בטוחה במלחמת החיים, וכזה אנו רוצים לראות את הצעיר היהודי. נוסף על ערכם הרב של התרגילים והמכשירים בחינוך הגופני הרגיל אשר הדגשנום כמפתחים את אומץ הלב, חפצים אנו להכניס בתור חובה, על כל פנים מגיל 16 ומעלה, את סוגי אספורט-המגן שצינו קודם. גם משחקי קרב ידועים ימצאו את מקומם פה ויתנהלו בכוון אחר לגמרי משהם מתנהלים באספורט הרגיל. היחידות שלנו תעסקנה בהם בתור תרגיל כללי. כל אחד יקח חלק בהם, לא רק המעטים המוכשרים להתחרות על פרסים. אמנם אין אנו רוצים למנוע בעד התחרות זו, אשר בלי ספק תהיה אחד הגורמים להרמת הדרגה של החינוך הגופני בעם, אבל השאיפה שלנו, בהכניסנו את משחקי הקרב דוקא לחינוך בגיל זה, היא אחרת.

החל מאותו גיל מוטל על כל צעיר וצעירה ללמוד את הקליעה, מובן באותם כלי הנשק אשר החוק מתירם: רובה אויר והרובה בעל הקליבר ה"זעיר". ה-O.T.C., הגדוד להכשרת קצינים, הקים כמעט בכל בתי הספר התיכוניים באנגליה, משתמש ברובה הרגיל. מטעמים ידועים נצטרך לותר על זה. אולם איש לא יהיה מתנגד לכך, שנשתמש במכשירים שצינו. השימוש בהם נכנס בתור נושא ההתחרות גם לתכנית המשחקים האולימפיים ובתור כוח קבל את אישורם

כמכשיר רגיל לחינוך גופני, גם אם הוא לפני-צבאי. אני חושב כי אותו המוסד אשר ינהל את כל הפעולה הזאת, צריך לדאוג לכך, שהתחרות בקליעה – מלבד הרובה בעל הקליבר הזעיר בא, בחשבון גם רובה הציד – תהפך לאספורט עממי. אין לך דבר, המיטיב להכין לשירות כללי במקרה הצורך, כאספורט זה – ושויצריה תוכיח.

הגורם של התחרות מקומית, מחוזית, ארצית, יוכל להיות חשוב מאד בכל הפעולה הזאת.

פה המקום לציין את „ציון האספורט“ ואת „פנקס ההישגים“ בתור אמצעים בדוקים להתחרות באספורט. השיטה הזאת, שהונהגה בגרמניה עוד לפני המלחמה, הולכת ומתפשטת כעת גם באנגליה.

כאן ישאל השואל – ואיפה ימצא בכל החינוך הגופני המורחב הזה, החינוך לשעת חירום? מי שעקב את מחשבתי עד כה, יבין כי כל הכיוון החדש הזה – או יותר נכון: המודגש מחדש, – כי כל ההכשרה המוסרית הזאת, הרי היא חינוך לשעת-חירום במידה מיוחדת. ואם גם נעבור כעת לחינוך לשעת-חירום במובן הצר של המלה, נדגיש בעיקר את ההכשרה המוסרית הזו.

תרגילי סדר, תרגילי שדה, תרגילי קרב, ביצור, ביטוח היחידה, אומדנת מרחקים, עשית מפות, טופוגרפיה, וכו' וכו' לא יחסרו בתכנית זו, ובודאי יצטרכו ללמדם בצורה מיוחדת. זוהי כבר שאלת התכנית ומומחים יעבדו אותה. מתוך התכנית הזאת חפץ אני להדגיש שלושה גורמים, אשר לא מצאו עד עתה די תשומת לב בחינוך זה אצלנו, והם: א. המסע עם מטען, ב. המחנה, ג. החינוך לשמירה. אני מדגיש אותם מפני שהם יכולים לתת בצורה מיוחדת את ההכשרה הרוחנית-מוסרית שדברתי עליה.

דור עז ומחוסן צריכים אנו לחנך, צעירים המקבלים על עצמם, ואשר יוכלו לקבל על עצמם להתאמץ, להתעייף ולסבול ככל שידרש מהם. הכושר לסבל (endurance), עומד בתור דרישה עיקרית בכל תכניתנו. במסע עם מטען נוכל לחנך לתכונות אלה יותר מאשר בכל תרגיל אחר. כל שלוש הפעולות האמורות תהיינה מושלמות רק בתור תוצאה של הרגל רב ימים. אין ללמדם בצורה תכנית העוברת מנושא לנושא. פה צריך לפתח הרגלים קבועים, בפרט בשמירה, ובזה צריכים ויכולים אנו להרגיל את הנוער בגיל הרך. במחנה יהיה גם מקום לחינוך הבנות לתפקידן המיוחד בתוך השירות הזה: הבישול בעמדה וההספקה, – ענפים אשר כל מי שהתנסה בהם יודע כמה חשובים הם. פה גם מקומם של הקורסים לכל מיני התמחות אשר חשיבותם רבה, כגון עזרה ראשונה, איתות, וכו'.

וכל שלוש הפעולות האלה תגרומנה להתפתחותן של תכונות אחרות אשר עוד לא דיברנו על אודותיהן: חברות, עזרה הדדית ודומיהן. אשר אנו צריכים לפתחן בכל חנוכנו, ופה תמצאנה את מקומן המיוחד.

כאן ברצוני לדבר על כמה תכונות נפשיות שהחינוך לשעת חירום יוכל לפתח בצעירינו ובוזו יוכל להפוך לאמצעי הינוכי חשוב, למעלה מכל הצרכים הרגעיים שהולידו אותו. אופיני בשביל התלמיד הארצי-ישראלי הוא „לככה“, שבו יענה על כל מה שתשאל או תדרוש ממנו. לא חינוכו את ילדינו להחלטיות של פקודה ושל מלוכה. הרגלנו אותם „לככה“ זה על ידי ויתור בכל צעד ושעל, ועל ידי „ההבנה“ שהיינו צריכים להראות לכל מצבי רוחם. החינוך לשעת-חירום ידרוש מהם משמעת והחלטיות בהוצאה לפועל – תורה כמעט חדשה בכל חינוכנו בארץ. היחידות לחינוך של שעת חירום לא תהיינה מלובשות מדים, אלא תלבושת אחידה. מטרה צודדת חשובה לתוצרת הארץ מתגשמת בזה – והתקפדה על תלבושת ועל ציוד תרגיל את תלמידינו לסדר, דבר אשר גם הוא פגום אצלם. ההקפדה על התלבושת והציוד תשמש אחד הגורמים החשובים לאותו חינוך האופי שדברנו עליו. התלבושת האחידה, המחנה, המיסקר השבועי, ובכלל ההשתייכות ליחידה הסגורה יוכלו לפתח בתלמידינו את אותו הרגש החסר בבתי ספרנו, שהצרפתיים מכנים אותו: Esprit de corps, ושהוא עולה בהרבה על Team spirit של האנגלים, ואשר הבטוי „רגש היחידה“ בודאי אינו התרגום המושלם שלו.

בדברי על החינוך לשעת חירום בבתי הספר התיכוניים, לא אוכל לעבור בשתיקה על המטרה המיוחדת שחינוך זה צריך למלאה, – לתנך אנשים שיוכלו לעמוד בראש חבריהם, ושחבריהם יצייתו להם משום שהם מכירים בהם: Leaders of men לפי הבטוי האנגלי. רגילה אצלנו ההאשמה שילדינו אינם יודעים לציית. אני מציין בתור חסרון הרבה יותר גדול את העובדה שילדינו אינם יודעים לפקד. יש בהם מין פחד, מין רטט בבואם להטיל את מרותם על הזולת, גם בעת שהדבר נחוץ. בודאי טבועים פה היסודות העמוקים של טבענו הדמוקרטי, אבל זקוקים אנו ל-Leadership, והזמן הזה יוכיח זאת יותר מאשר כל זמן אחר שקדם לו. הכנת מפקדים בתוך יחידות החינוך הנה, בפרט באלו של בתי הספר התיכוניים הוא חלק חשוב מאד של כל המפעל הזה.

במעבר מכתה ששית לכתה שביעית בוררים מבין התלמידים את אלה שיוכלו להיות מפקדים, מאחדים אותם בקורסים מיוחדים למפקדים. בסוף הקורסים בוחנים אותם ומשאירים רק את המתאימים, כדי שימשיכו את חינוכם בתור מפקדים, בהיותם בכתה השביעית. תלמידי הכתה השמינית ברובם ישמשו ביחידתם או ביחידות אחרות אשר לשם ישולתו, בתור „מפקדי-כיתות“.

המנוסים מבין המפקדים של הכתות יהוו יחד עם המפקדי-המדריך את מפקדת היחידה, גם היא אמצעי ליצירת אותו „רגש היחידה“ שדברנו עליו.

וכך, עומד לפנינו מפעל שלם, מפעל שצריך לתת לנו את אותם הכוחות שידרשו אולי בעתיד קרוב, ואולי בעתיד רחוק יותר, אולם ודאי שידרשו; מפעל שיחד עם זה צריך לשנות את אופי חינוכנו, שצריך להכשיר עם שלם למען יוכל לקבל על עצמו את קביעת גורלו. ברור הוא, כי מה שאנו עומדים להגשים כעת

בבתי הספר התיכוניים, צריך להעשות אח"כ בכל הנוער בגיל שבין 14 ל-18, כ-30.000 צעיר וצעירה בגיל זה, ישנם בישוב. על כולם יצטרך המוסד המרכזי להטיל את החובה לחינוך לשעת-חירום. בחזית אחת ומאוחדת צריך לעמוד כל הנוער בגיל זה; המפלגות וארגוני הנוער יצטרכו לותר בהרבה, כדי שיוצר מתוך היחידות הקימות בהרבה מקומות, מלבד בתי הספר, ומתוך יחידות שתוצרנה למטרה זו, אותו ארגון אחיד ומאוחד שינהל את הפעולה בחזית אחת בכל הארץ. מה שאנו מתחילים כעת בבתי הספר התיכוניים אינו תפקיד קטן. אנו מדברים על 7000 צעיר וצעירה מבין 30.000. אולם כל הפעולה הזאת אינה אלא התחלה. אחרי שנלמד מנסיון ראשון זה איך לנהל את הפעולה, תבוא הקמת הארגון שתכיל את כל הנוער בגילים אלה, בתור העם הצעיר המתכוונן לקראת מילוי תפקידו בתחית האומה.

ד"ר אליהו אורבך

צבא ישראל בתקופת התנ"ך

א. הרכב הצבא

כמו אצל רוב העמים העתיקים היה הצבא גם בישראל – ג'יס האזרחים המזוינים. אזרח בישראל עם כל הזכויות וכל החובות היה רק האיש, שהיתה לו נחלת קרקע ושהשפ"ן לאחת המשפחות, שביניהן נחלקה אדמת הארץ. בעלי נחלות אלה שהיו חייבים בשירות הצבא, נקראו, גבורי חיל". וכך היה הצבא צבא אכזרים, כמו הצבא הרומי בזמן הקדום (עד המלחמות הפוניזיות). בזה היה כוחו וגם חולשתו של הצבא הישראלי. כוחו, – מפני שהחומר האנושי היה מצוין ומוכשר לקרב. כשהארץ היתה זקוקה להגנה, היה המנהיג זכאי לדרוש מצבא זה מאמצים וקרבות גדולים ביותר. אנשי הצבא ידעו שהם נלחמים בעד ענינם הם. אופיני הוא הנאום הקצר שנאם יואב לפני הקרב עם ארם (שמ' ב', י', י"ב): "חוק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו" וגומר... חולשתו של הג'יס היתה בזה, שהוא לא עמד לשימוש מחוץ לגבולות הארץ, ובקושי אפילו מחוץ למחוז הצר שממנו בא האכזר. במשך מאתיים השנה שלפני איחוד האומה ע"י המלוכה התעסק כל אחד משבטי ישראל בעניניו הפרטיים בלבד, ורק במקרים יוצאים מהכלל אפשר היה לחבר את גיסותיהם של שבטים אחדים לשם פעולה צבאית משותפת. בזמן הקדום עלה הדבר ביד המנהיג הגדול משה, ועוד פעם ביד דבורה ביחס לשבטים אחדים. אבל בדרך כלל דאג כל שבט ושבט רק לעצמו. גדעון, למשל, היה מוכרח להלחם במדינים עם חילי שבטו בלבד, כמו יסחח בכני מואב; ההתפלגות הזאת גרמה למשבר בזמן שבט אפרים יצא בווד לקראת התקפת המלשחים.

שאל היה שר הצבא הראשון שגייס את צבאו מתוך שבטים שונים, אבל גם הוא, בראשית מלכותו, נשען בבטחון רק על שבטו – שבט בנימין. במשך ימי